
THE SOCIAL PEDAGOGUE AND THE PREVENTION OF AGGRESSION IN CHILDREN OF ELEMENTARY SCHOOL AGE

Vesela Ivanova Boskova

South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad, Bulgaria, vesela_bojkova@abv.bg

Abstract: Improving student-parent interaction-social pedagogue at the level of primary prevention of aggression. Preventive work with a pedagogical consilium (preventative activity of the pedagogical counselor with teachers, the director and the parents). Interaction with organizations and institutions concerned with primary prevention of aggression. The survey of pedagogical advisors on the prevention of aggression was conducted in the town of Kyustendil. Eight pedagogical counselors were surveyed through questionnaires.

Keywords: primary prevention of aggression.

СОЦИАЛНИЯТ ПЕДАГОГ И ПРЕВЕНЦИЯТА НА АГРЕСИЯТА ПРИ ДЕЦАТА ОТ НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ**Весела Иванова Божкова**

Югозападен университет "Неофит Рилски", гр. Благоевград, vesela_bojkova@abv.bg

Резюме: Подобряване взаимодействието ученик-родител- социален педагог на ниво първична превенция на агресията. Превантивна работа с педагогически консилиум (превантивна дейност на педагогическият съветник с учителите, директорът и родителите). Взаимодействие с организации и институции имащи отношение към първичната превенция на агресията. Разработване на училищни правилници, програми и проекти с превантивна насоченост. Изследването на педагогическите съветници относно превенцията на агресията се проведе в град Кюстендил. Изследвани бяха осем педагогически съветници, чрез анкетни карти.

Ключови думи: първична превенция на агресията.

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗСЛЕДВАНЕТО

На първи въпрос: „**В какво се състои вашата дейност по първична превенция на агресивно детско поведение?**” 12,5% от изследваните педагогически съветници посочват работата си на ниво първична превенция, чрез беседи по теми за формиране на умения и консултации с ученици и родители; 10,5% индивидуални и групови срещи за обмяна на опит; 32% учениците се запознават с видовете агресия и последиците от нея чрез презентации; 5% учениците се запознават с техники за овладяване на гнева; 2,5% превантивна дейност в арт- ателиета; 10,5% разиграване на ролеви игри и решаване на казуси; 5% приемане на хуманистичен подход в грижите за децата; 5% предотвъртяване повтаряемостта на агресивното поведение; 5% разрешаване на социални проблеми за предотвъртяването на агресивни прояви; 2,5% повишаване нивото на информираност.

На втори въпрос: „**Каква е ролята на медиацията в първичната превенция на агресивно детско поведение?**” 10% минимална, почти не се използва; 20% зависи от контекста на ситуацията; 25% способ за доброволно разрешаване на спорове и за взаимно постигане на споразумения; 55% има подкрепяща роля медиацията по отношение на мирно решаване на конфликтни ситуации.

На трети въпрос: „**Какви подходи използвате в процеса на дейността си с агресивни деца?**” и 5% консултиране на деца, учители, родители; 10% осъществяване на връзки и взаимодействия с държавни и обществени органи и организации с превантивна насоченост; 5% диагностициране на затрудненията в интелектуалната, личностната и поведенческата сфера на учениците; 1,5% консултативни беседи с агресивните деца; 5% набиране на информация за ученици с агресивно поведение, чрез наблюдения, разговори с ученици, класни ръководители и преподаватели, родители, медицински лица и др. и картотекиране на същите; 15,5% консултиране на училищното ръководство и педагогическия колектив по отношение на, разработването на училищни правилници, програми и проекти с превантивна насоченост; участие в училищната комисия по планиране, разработване и прилагане съвместно с класните ръководители

на корекционни програми за агресивните деца; 2,5% включване в работата на училищните комисии; 2,5% супервизия т.е. процес на дискутиране на проблеми и конфликти в училищните интеракция, протичащ по определени правила; 12,5% изслушване на потърсили подкрепа или помощ ученик, семейство, група от деца, учители и пр.; 5% участие в създаването на проекти и програми; 2,5% спомагане за усвояването на социални умения и навици от агресивните деца; 3% използване на арттерапия (рисунки, книга за оцветяване с цел релаксация и пр.); 5% изготвяне на кризисен план за работа със съдействието на семейството и институциите, имащи отношение по въпроса; 2,5% съвместна работа с педагогическият консилиум (участниците в консилиума са, именно помощник-директора по учебно-възпитателната работа, учителите, психолога, социалният педагог, родители доброволци); 1,5% на базата на диагностика и разпознаване на специфичните прояви на ученика, говорещи за наличие на агресия; 7% откриване на характера на трудностите и причините за отклоненията в поведението; 3% изучаване на социалната ситуация на развитие на статуса на ученика в класа; 1,5% разработване на проект за педагогическа корекция под формата на възпитателни мерки, които трябва да бъдат включени в работата на класният ръководител, учителите, социалният педагог, психолога, родителите, ученическият актив (съвети); 3% определяне на контролни мерки, форми на превантивна работа насочващи към самоконтрол и самодисциплина; 2% посочват друго, като връстници обучават връстници.

На четвърти въпрос: „**Върху кои рискови фактори, трябва да се наблегне, по отношение на ефективното реализиране на първичната превенция?**” е с отворен отговор и 15% от изследваните педагогически съветници посочват необходимостта от акцент върху проучването на семейната среда и самооценката; 5% социалната среда; 20% взаимоотношенията; 12,5% икономическите условия; 2,5% екипна работа между родители, учители, педагогически съветници и ученици; 5,5% изследване на външни условия и вътрешни причини според произхода им.

На пети въпрос: „**Какви са най-често срещаните проблеми с агресивните деца в училище?**” е с отворен отговор и 10% посочват наличие у учениците на силно ограничен поведенчески репертоар; 20% най-често агресивните деца са от нестабилни семейства; 4,5% няма ясен план за работа и няма кординация с отделните структури в педагогическата система; 2,5% объркана ценностна система и нереална самооценка; 1,5% асоциално поведение 30% неосъзнаване ефекта на тяхното поведение върху останалите; 10% дефицит на внимание; 31,5% нарушени семейни връзки и комуникация в семейството.

На шести въпрос: „**С кои институции и организации си взаимодействате в процеса на първичната превенция на агресивно детско поведение?**” е с отворен отговор и 25% посочват ОЗД, ДПС, ЦОП; 15% инспектор от детска педагогическа стая; 10% МКБППМН и КПО; 48% центрове за обществена подкрепа, РЗИ и др.; 2% МВР.

На седми въпрос: „**Каква съвместна дейност имате с родителите на агресивните ученици?**” е с отворен отговор и 12% отбелязват – седмични консултации за решаване на проблеми без сила и физически нападения; 30% проучване на семейната среда и нейното влияние върху ученика; 20% насоки за работа с детето в семейна и извънучилищна среда, както и превантивна работа в училището; 15% основно срещи за беседи; 33% комуникация с родителите; родителски и дискуссионни срещи.

На осми въпрос: „**По какви въпроси бихте искали да поговорите със семействата на учениците си относно първичната превенция на агресията?**” е с отворен отговор и 12,5% конфликтните ситуации могат да се решат без насилие; 32,5% взаимоотношенията в семейството; 15% умение за разпределение на отговорности; запознаване с последиците от агресивните прояви, които биха разрушили личността; 10% семейният модел и неговата роля при възпитанието на децата; 35% комуникация с детето.

На девети въпрос: „**Какво бихте могли да направите за децата с агресивно поведение, които имат проблеми, освен в училище и в семейството си ?**” е с отворен отговор и 10% уведомяване на съответните институции; 40% насочване към центрове за специализирана помощ, където ще работи специализирана помощ по проблема на съответното дете; 35% консултации, препоръчване на спорт и развитие на хоби; 15% строго индивидуална дейност на базата на медиация.

На десети въпрос: „**Какво бихте предложили за подобряване взаимодействието учител-ученик – родител - социален педагог в процеса на първичната превенция на агресията?**” 12,5% от изследваните педагогически съветници посочват: по-чести срещи с родители и ученици на които да се търси решение на възникналите проблемни ситуации; 32,5% чрез интерактивни техники, подпомагащи взаимното опознаване и разрешаване на конфликти; 15% чрез педагогическо консултиране; 35% насърчаване използването на медиацията в училищата, семействата; 5% посочват друго, работа по проекти.

На десети въпрос: **„Как преодолявате трудностите в общуването с учениците и родителите в процеса на първична превенция?”** 15% чрез извършване на учебно-възпитателна работа съвместно с родителите и учениците; 20% стремите се към изграждане на базови комуникативни умения за преодоляване на вътрешноличностни и междуличностни недоусобици в училище; 12,5% чрез техники за самоопознаване и самоконтрол; 30% чрез изграждане на реални образ и оценка за себе си и за другите; 20% чрез развитие на навици за социализация у децата с агресивно поведение; 2,5% друго, като квалификационни курсове.

На дванадесети въпрос: **„Обсъждали ли сте с родителите на децата с агресивно поведение, как неблагоприятната среда при междуличностен дискомфорт влияе върху факта, че учениците не могат да коригират социално-неприемливото си поведение?”** 70% отговарят с да; 10% дават за отговор не 20% посочват друго, като: само в ситуации в които се налага.

На тринадесети въпрос: **„Бихте ли одобрили форма на първична превенция на агресията на базата на взаимодействие между училището и семейството, реализирана, като вид събиране два пъти месечно, на което да се обсъждат агресивните прояви на учениците и да се търсят техните решения?”** 90% да; 5% не; 5% посочват друго, като по-скоро не, защото всеки случай е специфичен, работи се според ситуацията.

На четирнадесети въпрос: **„Приемлива ли е за Вас идеята в процеса на реализиране на първичната превенция в класната стая да има три дъски (от страни) на които с кабърчета, учители, родители и ученици да поставят бележки, относно агресията в училище, след това на специално организирани в края на месеца срещи да се дискутират проблематичните въпроси?”** 80% да; 10% не; 10% посочват друго, именно идеята може да се реализира и с една дъска.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Иванов Иван. (2013). Агресията и насилието в училище. В: сп. „Педагогика”, кн. 1.
- [2] Острийд Пол. (2007). Въведение в детската психология. Отговори на най-важните въпроси. Издателска къща: „Лик”, София.
- [3] Събева, Елена. (2007). Социално-педагогически измерения на семейството. УИ. „Паисий Хилендарски”, София.
- [4] Димитрова, Магдалена. (2010). Съвременно образование мисия и визии. В: „Сборник с научни студии и статии”. Университетско издателство „Неофит Рилски”, Благоевград.
- [5] Калоянова, Надежда; Дичева, Елена; Дишкова, Мария; Реджеб, Ергюл; Великова-Цанкова, Биляна; Димитров, Светозар. (2016). Педагогически и психологически предизвикателства на социалната работа. В: Сборник научни студии. Университетско издателство „Проф. Д-Р Асен Златаров”, Бургас.